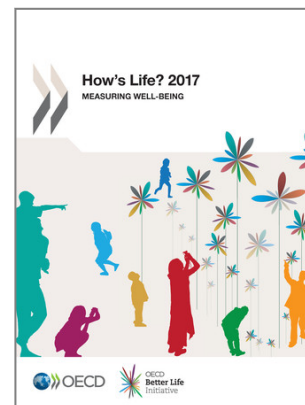

OECD *Multilingual Summaries*

How's Life? 2017

Measuring Well-being

Summary in Latvian

Read the full book on: [10.1787/how_life-2017-en](https://doi.org/10.1787/how_life-2017-en)

Kā klājas? 2017

Labklājības novērtējums

Kā klājas 2017. gadā?

Kas uzlabo dzīvi? Lai gan cilvēka pieredzes bagātību nevar parādīt tikai ar skaitļiem, ir svarīgi, lai rīcībpolitikas veidošanā izmantotie statistikas dati atspoguļotu gan iedzīvotāju dzīves apstākļus materiālajā ziņā, gan viņu dzīves kvalitāti. Tie ietver to, kā dzīve mainās laika gaitā, kā atšķiras dažādu iedzīvotāju grupu dzīves un vai šī brīža labklājība ir sasniegta uz nākotnes resursu izmantošanas rēķina. Šī novērtējuma "Kā klājas?" ceturtā izdevuma mērķis ir to panākt, parādot, kāda ir iedzīvotāju labklājība OECD valstīs un partnervalstīs.

Dažiem dzīve ir labāka, bet vairāki labklājības rādītāji ir zemi

Finanšu krīze ir dziļi un ilgstoši ietekmējusi cilvēku dzīvi un jo īpaši viņu darbu. Aplūkojot, kā mainījusies labklājība kopš 2005. gada, 1. nodaļā parādīts, ka cilvēki savā ziņā dzīvo labāk, taču attīstība kopš krīzes laikiem ir bijusi lēna, un vairāki labklājības rādītāji ir zemi. Kopš 2005. gada mājāsaimniecību ienākumi un gada vidējā peļņa ir kumulatīvi palielinājušies attiecīgi par 7 % un 8 %, taču tā ir tikai aptuveni puse no 1995.–2005. gada laikposmā reģistrētā pieauguma tempa. Tādu iedzīvotāju īpatsvars, kas dzīvo bez pieejas pamata sanitārijai (un kas vairumā OECD valstu jau ir zems), ir samazinājies tikai par nedaudz vairāk nekā vienu trešdaļu, un vairāk iedzīvotāju norāda, ka, pastaigājoties vienatnē vakarā, jūtas droši. Savukārt vidējais paredzamais mūža ilgums OECD valstīs kopumā ir palielinājies par gandrīz diviem gadiem, lai gan 2015. gadā šī attīstība apstājās.

Neraugoties uz šiem sasniegumiem, citiem labklājības rādītājiem nav izdevies palikt kādreizējā līmenī. Aptuveni pusē no visām OECD valstīm ilgtermiņa bezdarba līmenis joprojām ir augstāks nekā 2005. gadā, un nenoteiktība darba tirgū ir aptuveni par vienu trešdaļu lielāka nekā 2007. gadā, kad to novērtēja pirmoreiz. Salīdzinājumā ar pirmskrīzes laiku ir samazinājusies vēlētāju aktivitāte, ir nedaudz samazinājusies vidējais apmierinātības rādītājs ar dzīvi OECD valstīs, un par 3 procentpunktiem ir samazinājies tādu cilvēku īpatsvars, kas jūtas atbalstīti no draugu un ģimenes puses. Joprojām atšķirīga aina ir attiecībā uz resursiem, kas laika gaitā paaugstina labklājību. Arī šeit dažu rādītāju augšupvirzību (piemēram, siltumnīcefekta gāzu emisiju uz vienu iedzīvotāju samazināšanās, smēķēšanas apjomu samazināšanās, lielāki ieguldījumi pētniecībā un izstrādē un saražoto ekonomisko aktīvu augstāks līmenis) aizēno citu rādītāju pasliktināšanās (piemēram, mājāsaimniecību parādu apjoma pieaugums vairumā valstu, valdības tīrās finansiālās vērtības kritums, aptaukošanās pieaugums un uzticības valdībai samazināšanās).

Daudzi saskaras ar nevienlīdzību

Nevienlīdzība var skart ikvienu cilvēka dzīves aspektu. 2. nodaļā aplūkotas nevienlīdzības labklājības jomā, raugoties no vairākiem skatupunktiem: sākot no rādītāju atšķirībām sadalījuma augšējā un apakšējā galā, līdz labklājības atšķirībām atkarībā no dzimuma, vecuma un izglītības līmeņa. Tajā parādīts, ka, lai

gan dažās sabiedrībās vienlīdzība ir lielāka nekā citās, visās OECD valstīs ir arī gan augstu, gan zemu nevienlīdzības līmeņa rādītāju zonas. Dažādu veidu nevienlīdzības arī savstarpēji pārklājas, kopā radot neizdevīgu situāciju. Piemēram, ir divreiz lielāka iespēja, ka apmierinātāki ar dzīvi būs cilvēki, kas pieder pie 20 % lielāko ienākumu guvējiem, nevis tie cilvēki, kuri ierindojas starp 20 % zemāko ienākumu guvējiem. Un pastāv četras reizes lielāka iespēja, ka cilvēki, kas ir apmierinātāki ar dzīvi, norādīs, ka viņu veselība ir laba, salīdzinājumā ar tiem cilvēkiem, kuri nav īpaši apmierināti ar dzīvi. Daudziem cilvēkiem OECD valstīs nav vajadzīgā “drošības spilvena”, lai pasargātu sevi no ienākumu svārstībām. Pētījumi 25 OECD valstīs rāda, ka vairāk nekā viena trešdaļa iedzīvotāju kristu nabadzībā, ja viņiem trīs mēnešus nāktos atteikties no saviem ienākumiem.

Migranti saskaras ar daudzām problēmām saistībā ar savu labklājību

Vidēji 13 % no visiem OECD valstu iedzīvotājiem ir dzimuši ārvalstīs. Migranti ir daudzveidīga grupa gan visas OECD, gan atsevišķu OECD valstu ietvaros — sākot no augsti kvalificētiem speciālistiem, kas meklē jaunas iespējas, līdz cilvēkiem, kuri bēg no kara un trūkuma. 3. nodaļā parādīts, ka dzīve jaunajās mītnes valstīs migrantiem var radīt daudzas problēmas saistībā ar labklājību. Migrantu vidējie ienākumi ir par 25 % zemāki nekā vietējo iedzīvotāju ienākumi, un vidējais tīrais labklājības līmenis ir par 50 % zemāks. Lai gan migrantu iespējas atrast darbu ir līdzīgas vietējo iedzīvotāju iespējām, pastāv lielāka iespēja, ka migranti strādās pārāk garas darba stundas, tiks nodarbināti mazapmaksātos darbos un tiks pakļauti riskantiem vai kaitīgiem darba apstākļiem. Vairākos gadījumos migranti nevar arī izmantot lielāko daļu savu iegūto prasmju — gandrīz 30 % migrantu, kuriem ir augstākā izglītība, ir pārāk labi kvalificēti tam darbam, ko viņi veic, salīdzinājumā ar 20 % pārāk labi kvalificētu vietējo iedzīvotāju. Papildus sliktākiem darba apstākļiem migranti saskaras arī ar sliktākiem dzīves apstākļiem — 1 no 4 migrantiem salīdzinājumā ar 1 no 5 līdzīgā situācijā esošiem vietējiem iedzīvotājiem norāda, ka ir bijuši pakļauti gaisa un trokšņa piesārņojumam savā dzīvesvietā; un 41 % migrantu salīdzinājumā ar 27 % vietējo iedzīvotāju dzīvo nestandarta vai pārapdzīvotos mājokļos. Lielākajā daļā novērtēto OECD valstu migranti norāda arī uz sliktāku veselību, mazāku sociālo atbalstu un zemāku subjektīvi vērtētās labklājības līmeni nekā vietējie iedzīvotāji. Taču ir jāpieliek liels darbs, lai uzlabotu migrantu labklājības vērtēšanu, jo īpaši tāpēc, ka ar mājāsaimniecību aptaujām bieži vien ir grūti sasniegt visneaizsargātākās iedzīvotāju grupas.

Plaisa starp valsts iestādēm un cilvēkiem, kam tās kalpo

Nepārtrauktā vēlētāju aktivitātes samazināšanās OECD valstīs ir radījusi bažas jau daudzus gadus. 4. nodaļā ir parādīts, kāpēc vēl iedzīvotāji jūtas attālināti no valsts iestādēm, kas viņiem kalpo. Vairāk nekā puse no OECD valstu pastāvīgajiem iedzīvotājiem uzskata, ka šo valstu valdībās ir plaši izplatīta korupcija. Kopš 2005. gada ir samazinājusies uzticība valsts iestādēm, un tikai 33 % iedzīvotāju uzskata, ka viņi var ietekmēt valdības darbu. Distance pieaug tiem, kas ir vismazāk pārstāvēti sabiedriskajā dzīvē — ir mazāk iespējams, ka cilvēkiem bez vidējās izglītības salīdzinājumā ar cilvēkiem, kuriem ir augstākā izglītība, būs sajūta, ka viņi var ietekmēt politikas lēmumus. Pašu norādītā vēlētāju aktivitāte ir par 13 procentpunktiem zemāka tiem iedzīvotājiem, kas pieder pie 20 % zemāko ienākumu guvējiem, nekā tiem, kuri ierindojas 20 % lielāko ienākumu guvēju vidū. Eiropas iedzīvotāji kopumā ir apmierināti ar vēlēšanu norisi, bet daudz mazāk apmierināti ar politiku rīcību nevienlīdzības samazināšanas jomā. Apmierinātība ar valsts izglītības un veselības aprūpes pakalpojumiem dažādās valstīs ir ļoti atšķirīga, bet ir vērojama tendence, ka tā ir augstāka to iedzīvotāju vidū, kas šos pakalpojumus ir izmantojuši nesen. Tas liek domāt, ka iedzīvotāju uztveres veidošanā ļoti svarīga ir pieredze.

© OECD

This summary is not an official OECD translation.

Reproduction of this summary is allowed provided the OECD copyright and the title of the original publication are mentioned.

Multilingual summaries are translated excerpts of OECD publications originally published in English and in French.

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2017), *How's Life? 2017: Measuring Well-being*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/how_life-2017-en